

TERMENI DIN DOMENIUL PETROLULUI ȘI REFLEXELE LOR ÎN ONOMASTICĂ

NICOLAE FELECAN

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul
Universitar Nord din Baia Mare, România

LAZĂR AVRAM

Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, România

Terms in the oil industry and their occurrences in onomastics

Abstract: The field of energy industry, in general, and the field of oil and gas industry, in particular, have produced in time an impressive amount of specialised terms, which are difficult to cover by specialised dictionaries. This is mainly due to the primordial and complex importance of this field in the economic, industrial and scientific areas, in the field of therapy, house appliances as well as linguistics. The use of numerous words from the field of energy (be they conventional or unconventional) was generated by historical translation, extended to the present day. However, there is a recent terminology, for instance, the one in the field of natural gas exploration and exploitation from unconventional deposits: tight gas sands, shale gas and coalbed methane. In fact, the phrase “unconventional natural gas” refers to the natural gas deposits formed in complex geological structures with low permeability, whose commercial exploitation can be accomplished only by applying advanced and expensive operations. Taking this into account, the present paper aims at studying and updating basic specific terms from the field of energy and especially from the petroleum and gas industry.

Keywords: energy, terminology, conventional, unconventional, shale gas.

1. Introducere

Lucrarea de față este o continuare a celei prezentate la ICONN I, 19–21 septembrie 2011, *Industria petrolieră, sursă de terminologie științifică și onomastică*, și publicată în „*Numele și numirea*”. *Actele Conferinței Internaționale de Onomastică. Ediția I: Interferențe multietnice în antroponimie*, Cluj-Napoca: Editura Mega, 2011, p. 591–595.

De data aceasta vom încerca o delimitare a straturilor terminologice specifice acestui microsistem onomasiologic cu toate implicațiile onomastice de care dispunem.

Ținem să subliniem faptul că o parte dintre termenii de care ne ocupăm sunt moșteniți din latină, iar o alta, covârșitoare, sunt elemente neologice, din franceză și, mai recent, din engleză. Chiar și acest fapt confirmă câteva aspecte demne de reținut.

La venirea în aceste ținuturi, romanii au găsit produse petroliere pe care localnicii le foloseau și cărora le-au dat un nume. Venirea slavilor și conviețuirea lor cu românii băștinași, iar apoi contactele cu popoarele slave înconjurătoare, au dus și la introducerea unor cuvinte slave, adesea sinonime cu termeni existenți, iar mai târziu, când s-a dezvoltat o industrie a prelucrării produselor petroliere, terminologia s-a diversificat și s-a îmbogățit cu noi elemente luate din limbile popoarelor care au contribuit la modernizarea domeniului.

Este adevărat că utilizarea multora dintre aceste cuvinte înseamnă și o suprapunere a lor, rezultată dintr-o imprecizie semantică, care se prelungește în mod evident până în zilele noastre.

2. Cuvinte moștenite

Păcură, din lat. *picula*, diminutiv de la *pix*, *picis* „smoală, pl. bulgări de smoală”: *pice linere* „a unge cu smoală” (Guțu 1983: 919). Faptul că termenul s-a păstrat, după cum a relevat P. Papahagi (cf. Pușcariu 1976: 247), numai în nordul Dunării, nu și în dialectele din sudul fluviului, dovedește că în aceste zone erau ținuturi petrolifere. În acest sens, putem invoca și cuvântul *aur* din lat. *aurum*, care s-a păstrat numai în dialectul dacoromân, căci numai în ținuturile nord-dunărene erau vestitele mine aurifere. Aromânii zic *malamă*, iar istroromânii *zlăto* (Pușcariu 1976: 247).

Păcură a dezvoltat, în același perimetru, și derivatul *păcurar* (din *păcură* + suf. *-ar*) „găzar, persoană care vinde păcură, cutreierând cu carele prin toată țara”, omonim cu *păcurar* (din lat. *pecorarius*, de la *pecu*, neutru, indeclinabil, „turmă, cireadă”: *pecua ruri pascere* „a paște turmele pe câmp” (Guțu 1983: 871)) „cioban, păstor de oi”.

Într-o perioadă mai veche cei doi termeni coexistau, dar produceau și confuzii atunci când se întretaiau. Despre o atare stare de lucruri relatează Sextil Pușcariu, apelând la informația lui D. Caracostea: „Cuvântul *păcurar* din lat. *pecorarius* s-a păstrat numai în regiunile în care nu există terenuri petrolifere, deci nici „găzari” care vând *păcură*. Un profesor din Iași îmi mărturisea că nu înțelegea de ce în doinele ardelenе fetele apar atât de des îndrăgostite de „găzari”; el un știa că prin Ardeal *păcurar* înseamnă „cioban” și nu-și dădea seama că în acest sens trebuie să se fi întrebuițat odinioară și în Iași, unde un cartier poartă numele de *Păcurari*” (Pușcariu 1976: 196–197). Faptul este confirmat și de Iorgu Iordan, în *Toponimia românească*: „ciobanii ardeleni pe această stradă își făceau intrarea în oraș” (1963: 526).

Cu timpul, substantivul *păcurar* „găzar” a dispărut, deoarece, prin modernizarea societății, s-a pierdut și nevoia cumpărării de *păcură*.

Contează faptul că termenii *păcură*, *păcurar* „găzar” și *păcurar* „cioban”, datorită importanței pe care o aveau, au trecut și în onomastică.

De la *păcură* avem toponimele *Păcura*, *Păcura Mare*, *Izvorul Păcurii*, *Păcureni* (din *păcură* + suf. *-ean*, pl. *-eni*), *Păcureți* (din *păcură* + suf. *-eț*), *Păcuricea* (din *păcură* + suf. dim. *-icea*), *Valea Păcurii*, toate în județul Prahova. Și pluralul *Păcuri* are două atestări în același județ: un cartier al orașului Câmpina și un sat aparținător comunei Surani (cf. Iordan 1963: 456, 527; Avram, Calcan, 2011: 593).

De la *păcurar* „cioban” se cunoaște în Iași strada *Păcurari*¹ și cartierul *Păcurari*, situat în direcția ieșirii spre Pașcani, *Păcurarul* (*Izvorul Păcurarului, Pădurea Păcurarului*), *Păcurărești* (din *păcurar* + suf. *-escu*, pl. *-ești*) (Iordan 1963: 228).

Rășină, pl. *rășini*, s.f. „nume generic dat unor substanțe lipicioase, inflamabile, secretate de diferite plante, mai ales conifere, sau produse pe cale sintetică”; *smoală, catran*” (DEX, s.v.).

Utilizarea din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre a acestor substanțe inflamabile a determinat și păstrarea în dialectul daco-român, *rășină*, și în cel megleno-român, (*a*) *rușină*, a cuvântului latinesc *resina* „rășină” (Ciorănescu 2001: 657).

Și de la acest cuvânt avem toponimele *Rășina* și *Rășinari* (de la *rășină* + suf. *-ar*)², și de aici antroponimele *Rășina*, *Rășină*, *Rășinaru* (din *rășinar* „persoană care se ocupă cu extragerea sau cu vânzarea rășinii”) (Iordan 1983: 391).

3. Cuvinte slave

Naftă (var. *naft*), s. n. „petrol brut; petrol lampant”, din sl. *nafta*, care, la rândul său vine din greaca medie *νάφτα*, lat. *naphta*, ambele din persană *naft* (sec. XVI) și var. prin intermediul tc. *neft*; reactualizat prin fr. *naphte* (Ciorănescu 2001: 535).

De la acest cuvânt există și derivatul *naftalină*, s.f. „substanță cristalizată, lucioasă, albă, cu miros pătrunzător, extrasă din gudroanele de la distilarea uscată a cărbunilor de pământ și folosită în industria chimică, ca insecticid la conservarea blănurilor și a materialelor textile etc.”; cf. și expresiile *a scoate de la naftalină: scos de la naftalină*: a) „demodat, învechit”: *Purta un palton vechi și arăta parc-ar fi scos de la naftalină*; b) „repus în circulație, readus în actualitate”: *De ce am pus sub semnul lui întâi april ... această biată întâmplare scoasă de la naftalină?* (Comșulea et al. 1998: 146); *a pune (ceva) la naftalina* „a pune la păstrat”. din francezul *naphtaline* (DEX, s.v.; Graur 1978: 97).

Româna cunoaște și forma *naft*, s. n. (reg.) „petrol brut; țitei” și compusul *unt-de-naft* „specie de catran lichid, transparent, foarte inflamabil și cu un miros pătrunzător; se obține prin distilarea petrolului”: *Să torni în rana vitei unt-de-naft* (Șez., în DLRLC III: 157).

Smoală, s.f. „substanță neagră, vâscoasă, casantă, care rămâne de la distilarea păcurii sau a gudronului de cărbuni și care se întrebuințează la pavaje, în industria chimică etc.; gudron, catran” (DEX, s.v.), din sl. (bg., sb., pol.) *smola* (Ciorănescu 2001: 725).

¹ Iorgu Iordan face precizarea că această stradă „era pe vremuri un adevărat „drum al oilor”: ciobanii ardeleni, pe această stradă își făceau intrarea în oraș, atunci când își duceau oile la iernat în locuri anume alese din județul Iași și de peste Prut” (1963: 526). Și strada *Sărăria* din Iași, „situată la capătul extrem al orașului, ne trimite la același domeniu de activitate economică: la ieșirea din Iași, ciobanii se aprovizionau cu sare de la depozitele existente în această stradă” (Iordan 1963: 527).

² Pentru această variantă pledează și Iorgu Iordan, care menționează și părerea lui I. Kisch, după care *Rășinari* a rezultat din germanul *Rewssenewra* cu modificările datorate influenței „etimologice” a lui *rășină* (Iordan 1963: 373).

Cu variantele *zmoală* și, prin Moldova, *șmoală*, cuvântul are o largă circulație, ceea ce a dus și la crearea de derivate, unele luate din limbile slave: *smoli*, vb. „a unge cu smoală, a cătrâni; refl. a se prăji, a se pârlî”; *smolit*, adj. „uns cu smoală; oacheș, brunet”; *smolniță* „loc, pământ argilos”: „O lotcă, proaspăt smolită, se usca cu burta în sus în curte, și între duzi și nuci, pe sârmă, atârna năvodul, cel mai mare din sat” (Dumitriu); „Împăratul porunci, și numaidecât se aduse un boloboc mare, puse de-l smoli” (Ispirescu); „O femeie smolită la față, trecută de patruzeci de ani, cu obrajii veștezi, cu ochii triști, se arătă” (Sadoveanu); „Șade un bătrân vestit, / Cu chip aspru și smolit” (Teodorescu) (în DLRLC IV: 160).

4. Cuvinte de origine franceză

Asfalt, s. n. 1. „rocă sedimentară, brună-neagră, formată prin bituminarea unor substanțe organice sau prin oxidarea și polimerizarea petrolului. 2. amestec de bitum cu materiale minerale, întrebuițat mai ales la pavarea drumurilor”, din fr. *asphalte* (DEX, s.v.).

În realitate, acest *asfalt*, de culoare neagră, variind de la foarte vâscos la solid, la temperatura mediului ambiant, provine dintr-o alterare a biturilor ajunse la suprafață. Mărturie stă numele Mării Moarte, numită în Antichitate „*Lac asphaltis*”, despre care a scris și Iosephus Flavius, istoric evreu din secolul I p. Cr., autor al *Antichităților Iudaice*³. Acesta afirmă că în „*Lac asphaltis*” se aflau bulgări negri, uriași de asfalt pur, care ieșeau din când în când la suprafață în cursul anului și care pluteau în derivă până erau, în cele din urmă, adunați pentru călăfătura navelor și în scop terapeutic⁴. Și Dioscoride, medic și botanist grec, originar din Asia Mică, sec. I p. Cr., în lucrarea *Despre mijloacele de vindecare*, descriind medicamentele de origine vegetală, animală și minerală din timpul său, inclusiv echivalentele dacice ale numelor unor plante medicinale (cf. DE II: 103, s.v.), menționează suprafețe asfaltice de „60 stânjeni pătrați” (mai mult de un hectar) (cf. Avram 2011).

Alte izvoare arată că *asfaltul* era utilizat și la „îmbălsămarea corpurilor celor decedați”, motiv pentru care praful de mumie era considerat „analgezic, purgativ în uzul intern, leac pentru răni, dezinfectant, emolient, astringent pentru uzul extern”. De asemenea, era considerat antidot împotriva tuturor otrăvirilor.

În Chaldeea și Palestina se fabricau și statuete din *asfalt* și se făceau în *asfalt* incrustații cu pietre prețioase. În secolul al XVIII-lea, amestecat cu smoală, *asfaltul* era folosit la etanșarea bazinelor sau pentru fixarea decorațiunilor de bronz pe statuile de marmură. În amestec cu anumite materiale, *asfaltul* era folosit la pavarea trotuarelor (despre care vorbea Flaubert în 1842), apoi a străzilor. În sfârșit, *asfaltul* a fost utilizat de N. Niece în tehnica fotografică pentru straturile sensibile și pentru lacurile negre. În prezent naftabitumurile, numite *asfalturi*, sunt produse industriale; este vorba de

³ În greacă *Τουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας*, în 21 de cărți, cuprinzând istoria poporului evreu de la origini până la primul război evreo-roman, anii 66–67, respectiv până în ultimul an al domniei împăratului Domițian, cf. https://ro.wikipedia.org/wiki/Iosephus_Flavius

⁴ Cf. *Antichități iudaice*, traducere de Ion Acsan, București: Editura Hasefer, 2003.

reziduri ale distilării petrolului, foarte vâscoase, aproape solide la temperatura ambiantă și adesea utilizate ca produse de etanșeizare⁵ (Avram, Calcan 2011: 591).

Benzină, s.f. „produs lichid, petrolier sau de sinteză, folosit ca principal combustibil la motoarele cu explozie”. Din fr. *benzine* (DEN 2009: 100).

Bitum, s. n. „produs solid, plastic, de culoare brună, obținut prin oxidarea la cald a reziduurilor de petrol sau prin distilarea huilei”, din fr. *bitume* (DEX, s.v.).

Bitum este un termen generic care acoperă teoretic aproape totalitatea produselor naturale de origine petrolieră. În practică, utilizarea curentă s-a restrâns la sfera produselor grele, negre și vâscoase, cu miros puternic. El provine din îndelungata evaporare a produselor volatile și din oxidarea petrolului care a reușit să ajungă la suprafață. Se găsește în anumite excavații (de exemplu, în vestitul lac de bitum din Insula Trinidad) și izvorăște din crapăturile rocilor.

Până de curând se credea că utilizarea bitumului datează din Neolitic, dar tocmai s-au descoperit la Umm-el Tlel, în deșertul sirian, unelte de silex purtând urme de bitum, datând de circa 50 000 de ani, ceea ce dovedește că servea ca lipici pentru fixarea cozilor. Este folosit, de asemenea, pentru etanșeizarea rezervoarelor și a conductelor de apă, pentru călăfătuirea navelor și pentru ungerea osiilor. În plus, după afirmația lui Dioscoride, străzile din Agrigente erau luminate cu făclii de bitum.

Vechii istorici povestesc că exista o fântână plină de bitum în Babilon, și „acesta era folosit pentru ars, în locul lemnului, după ce fusese uscat” sursa?. Acest *bitum* era utilizat și la întărirea zidurilor orașului și a marilor edificii: „nici fierul, nici piatra nu erau așa de dure ca acest bitum amestecat cu cărămizi” (cf. Avram 2011). *Biblia* o confirmă, scriind despre Turnul Babel: „și și-au zis unul către altul: hai să facem cărămizi și să le ardem bine în foc”. Și cărămida le-a ținut loc de piatră, iar smoala (bitumul) le-a ținut loc de mortar. Și apoi au zis: Hai să ne zidim o cetate și un turn al cărui vârf să atingă Cerul și să ne facem un nume, ca să nu fim împrăștiați pe fața întregului pământ” (*Geneza* 11, 3, 4). Și în alte locuri din *Biblie* putem citi despre bitum: „Și Valea Sidonului era plină de puțuri de smoală (bitum)” (*Geneza* 14, 10). Și, mai departe, atunci când Faraon a poruncit uciderea băieților evrei: „Un om din casa lui Levi luase de soție pe o fiică a lui Levi. Femeia aceasta a rămas însărcinată și a născut un fiu. A văzut că este frumos și l-a ascuns timp de trei luni. Nemaiputând să-l ascundă, a luat pentru el un coș de papirus pe care l-a uns cu lut și cu smoală (bitum) și l-a așezat între trestii, pe malul râului” (*Exodul* 2, 1–3).

Bitumul era și mai este folosit și la pictura în ulei pentru obținerea de tente brun închis. Din păcate, aceste tente nu se uscau niciodată, ceea ce puneau pictura în pericol de degradare (de exemplu “Pluta Meduzei” de Géricault). Există, în Franța, la Pont-aux-Chateau, pe malul râului Allien, o mină de bitum, *Mina Regilor*, exploatată din 1843: una din curiozități este aceea că bitumul izvorăște prin două mari fisuri și se adună în jgheaburi de piatră, iar muncitorii îl iau de acolo cu vagonetele care circulă prin galerii.

Industrial, *bitumul* este astăzi un reziduu provenit din rafinarea țițeiului și este

⁵ Cf. *Principales merveilles de la nature...*, Amsterdam, MDCCXLV; Regnault MDCCXXXVII; Avram 2011.

produs în numeroase variante. Are două mari utilizări: îmbrăcarea șoselelor cu bitum pur sau fluidizat (pentru a scădea temperatura de manipulare) și aplicații industriale, ca etanșare, izolare fonică, izolare electrică (Avram, Calcan 2011: 592).

Gaz, gaze, s. n. „1. Fluid expansibil cu densitate redusă, ce ia forma și volumul recipientului în care este închis. 2. petrol. 3. (la pl.) substanțe gazoase toxice sau asfixiante, folosite în război. 4. (la pl.) emanații ale stomacului, ale intestinelor”. În sintagma *gaze naturale* „gaze formate în zăcăminte din scoarța terestră”. Din fr. *gaz*. (DEN 2009: 410).

Expresii: *A arde gazul degeaba* (sau *de pomană*) „a nu face nimic; a lenevi”; *Doar n-am băut gaz* „doar nu sunt nebun”. Se spune când se refuză categoric o propunere nepotrivită.

Cuvântul intră și în componența unor compuse ori expresii utilizate ca nume de instituții, precum: *Romgaz, Distrigaz Sud, Trasgaz, Universitatea Petrol-Gaze Ploiești*.

Gudron, s. n. „lichid vâcos de culoare închisă, cu miros specific, care se obține prin distilarea uscată a unor materii organice”, din fr. *goudron* (DEX, s.v.). El este un produs exclusiv industrial și servește ca materie primă la fabricarea a numeroase produse chimice: benzen, fenol, naftalină, toluen etc. (cf. Avram, Calcan, 2011: 592).

Petrol, s. n. „1. Huilă minerală naturală și combustibilă, de culoare foarte închisă, formată din hidrocarburi; țiței. 2. Lichid extras din petrol, folosit la iluminat și la încălzit; gaz. Din fr. *pétrole*” (DEN 2009: 697).

Etimonul fr. *pétrole* se află în lat. mediev. *petroleum*, format din *petra* „piatră” + *oleum* „ulei”. Atunci când *petroleum*-ul izvora din roci, era numit în mod redundant *petroleum oleum*, adică „ulei de piatră uleioasă”.

Termenul este prezent și în onomastică, denumind instituții sau firme, a căror activitate are ca obiectiv petrolul: *OMV Petrom, Petro-Brazi, Petro-Midia, Petrotel, Policlinica Petrolul, Rompetrol, Universitatea Petrol-Gaze Ploiești* etc. (cf. Avram, Calcan 2013: 980–990).

Șist, s. n. „rocă metamorfică sau sedimentară care are proprietatea de a se desface ușor în foi sau în plăci subțiri cu suprafețe paralele”, din fr. *schiste* (DEX, s.v.).

Cuvântul intră în numeroase expresii: *șist cristalin* „rocă formată prin procesul de metamorfism al altor roci sub acțiunea presiunii”; *șisturi bituminoase* (în franceză *schistes bitumineux*, în engleză *oil shales*) sunt cele bogate în materii organice, definite mai mult după criterii economice decât geologo-chimice, căci orice rocă susceptibilă de o exploatare rentabilă este numită „bituminoasă” (întâlnim chiar *calcare* și *nisipuri bituminoase*).

Prima exploatare din lume a fost realizată în șisturile permieni de la Autun, în anul 1838. Apoi și alte zăcăminte au fost exploatare pe glob. Dar aceste exploatări erau în general puțin rentabile și au fost abandonate, aproape pretutindeni. Totuși, în timpul primului război mondial, șisturile de la Autun au fost repuse în exploatare pentru producerea de benzină, prin piroliză și apoi prin distilare. Cele mai vaste ansambluri de șisturi se află în Statele Unite ale Americii și în Brazilia. *Nisipurile bituminoase* de la Alberta (Canada), constituie în prezent singurul exemplu de exploatare industrială (cf. Avram 2011).

Vaselină, s.f. „substanță vâscoasă grasă, obținută prin distilarea petrolului, folosită ca lubrifiant, ca unguent etc.” din fr. *vaseline* (DEN 2009): 949).

5. Cuvinte de altă origine

Catran, s. n. 1. „lichid vâscos de culoare închisă, obținut prin distilarea petrolului, a cărbunilor sau a lemnului; gudron”, 2. (fig.) supărare mare, venin”: *Are catran la inimă*; 3. (pop., în expr.) *Catran de ...* „foarte, extrem de ...”: *catran de scump*”, din tc. *katran* (DEX, s.v.).

Turcescul *katran* are la bază temenul arab *quatra* „păcură”, derivat al verbului *qatara* „a picura” (cf. Graur 1978: 39).

Iorgu Iordan notează un antroponim *Catrangiu*, de la un apelativ *catrangiu*, „inexistent chiar și în dicționarele turcești”, cu sensul „cel care prepară sau fabrică *catranul*”, cf. și bg. *Katranġiev*, din tc. *katranġi*, și un altul *Catrane* „variantă posibilă a lui *catran*, cf. *catrană*” (Iordan 1983: 102).

Motorină, s.f. „combustibil lichid vâscos obținut prin distilarea țiteiului”. Din germ. *Motorin* (DEN 2009: 616).

6. Cuvinte cu etimologie necunoscută

Țitei, s. n. „amestec lichid de hidrocarburi solide, lichide și gazoase, precum și din alți compuși organici, care se găsește în pământ sub formă de zăcământ și din care, prin distilare, se obține benzină, petrol lampant, uleiuri minerale, vaselină, motorină etc.; petrol. 2. (la pl.) diferite feluri de țitei”. Et. nec. (DEX, s.v.).

Numele se întâlnește și în antroponimie: *Țitei(u)* (Iordan 1983: 471).

7. Concluzii

Din cele prezentate putem desprinde câteva concluzii. Prezentarea utilizată, sub forma straturilor etimologice și de cultură, arată că și acest microsistem onomasiologic are aceeași structură ca și lexicul general al limbii române, având în componență cuvinte moștenite, cuvinte slave, franceze, turce, germane, dar și cu etimologie necunoscută. Marea majoritate o dețin cuvintele din franceză, acesta fiind idiomul care, sub toate aspectele, a modernizat vocabularul limbii române moderne. Surprinzător e faptul că sunt foarte puțini termenii de origine engleză. Între cei ce denumesc produse cunoscute și frecvent utilizate de majoritatea locuitorilor nu se află această categorie de termeni. În schimb, apar câțiva între cei ce denumesc explorarea și exploatarea produselor petroliere, așa cum reiese din *Dicționarul de petrol. Explorare. Exploatare*, realizat de Lazăr Avram și Michel Troquet.

Utilizarea frecventă și, implicit, importanța pe care au căpătat-o în limbă au contribuit la utilizarea unora dintre ei în sfera onomastică, fie în toponimie, fie în antroponimie.

De asemenea, unii termeni au intrat în expresii cu un vădit sens figurat, ceea ce demonstrează atât rolul lor jucat în limbă, cât și capacitatea de a-și îmbogăți câmpul semantic.

Continuarea cercetărilor va lărgi orizontul de cunoaștere al lor.

Bibliografie

- Antichități iudaice*. traducere de Ion Acsan. București: Editura Hasefer. 2003.
- Avram, Lazăr. 2011. *Elemente de tehnologia forării sondelor* (curs). Ploiești: Editura Universității Petrol- Gaze.
- Avram, L., Ghe. Calcan. 2011. Industria petrolieră, sursă de terminologie științifică și onomastică. În *Numele și numirea. Actele Conferinței Internaționale de Onomastică. Ediția I. Interferențe multietnice în antroponimie*. O. Felecan (ed.), 591–596. Cluj-Napoca: Editura Mega.
- Avram, L., Ghe. Calcan. 2013. Industria petrolieră și reprezentanții acesteia în spațiul public ploieștean: numele și numirea, instituții și străzi. *Name and Naming. Proceedings of the Second International Conference on Onomastics. Onomastics in Contemporary Public Space*. O. Felecan (ed.), 980–990. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.
- Avram, Lazăr, Michel Troquet. 2000. *Dicționar de petrol. Explorare. Exploatare*. București: Editura Tehnică.
- Biblia. 1982. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.
- Busuioc, Monica Mihaela, Maria Păun, Zizi Ștefănescu-Goangă. 2009. *Dicționar esențial de neologisme al limbii române* (DEN). București: Editura Corint.
- Ciorănescu, Alexandru. 2001. *Dicționarul etimologic al limbii române* (DER). București: Editura Saeculum I.O.
- Comșulea, Elena, Sabina Teiuș, Valentina Șerban. 1998. *Dicționar de expresii și locuțiuni*. Chișinău: Editura Știința.
- Dicționar enciclopedic* (DE). Vol. I–VII. București: Editura Enciclopedică. 1993–2006.
- Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX). București: Editura Academiei. 1975.
- Dicționarul limbii române literare contemporane* (DLRLC). Vol. I–IV. București: Editura Academiei. 1955–1957.
- Felecan, N., Avram, L. 1996. Observații asupra unor cuvinte din domeniul petrolului. *International Multidisciplinary Conference. University of Baia Mare and the Scientific Body of Szabolcs Szatmar of the Hungarian Academy of Sciences, Baia Mare, 21–23 mai 1996*, 169–172.
- Graur, Al. 1978. *Dicționar de cuvinte călătore*. București: Editura Albatros.
- Guțu, G. 1983. *Dicționar latin-român*. București: Editura științifică și enciclopedică.
- Iordan, Ion, Petre Gâștescu, D. I. Oancea. 1974. *Indicatorul localităților din România*. București: Editura Academiei.
- Iordan, Iorgu. 1963. *Toponimia românească*. București: Editura Academiei.
- Iordan, Iorgu. 1983. *Dicționar al numelor de familie românești*. București: Editura științifică și enciclopedică.
- Principales merveilles de la nature avec un précis des choses les plus rares et les plus curieuses qui s'y voient ...*, Amsterdam, MDCCXLV
- Pușcariu, Sextil. 1976. *Limba română*. Vol. I. *Privire generală*. București: Editura Minerva.
- Regnault, R. P. MDCCXXXVII. *Les entretiens physique d'Ariste et d'Eudoxe, chez Damonneville*. Paris.
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Iosephus_Flavius